

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

23-24 лютого 2023 року

м. Запоріжжя

Редколегія:

Л. М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

І. Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Ю. В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Д. П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Н. В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

С. А. Козиряцька – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

С69

Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 лютого 2023 року). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2023. – 207 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Макарова О.А.</i>	РЕАНІМАЦІЯ ЯК ВИЩИЙ РІВЕНЬ ВЛАДИ НАД ЛЮДИНОЮ ЧЕРЕЗ ТІЛЕСНІСТЬ	101
<i>Масюк О.П.</i>	ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ПОСТЛЮДИНИ В ПРОЦЕСІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	102
<i>Поцулко О.А., Розумний Р.К.</i>	ГІЙОМ ЛЕ БЛАН: ПРОБЛЕМА НОРМИ «НОРМАЛЬНОЇ ЛЮДИНИ»	103
<i>Серіков К.В.</i>	ДЕОНТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОГО РЕЗУЛЬТАТУ ШЕМИЧНОГО МОЗКОВОГО ІНСУЛЬТУ	105
<i>Ткачов В.С.</i>	ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ТІЛЕСНОСТІ ЛЮДИНИ	109
<i>Фідровська М.Г.</i>	ПРОБЛЕМА ТІЛЕСНОСТІ ТА ЗВ'ЯЗОК З ДУХОВНИМ. НОРМА І ПАТОЛОГІЯ	110
<i>Янковський С.В.</i>	ОБ'ЄКТИВАЦІЯ ТІЛЕСНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	111

СЕКЦІЯ 6.

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

<i>Рижов О.А.</i>	КОГНІТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ – КРОК ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	114
<i>Аветісова І.С., Гоцуляк О.С.</i>	ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	115
<i>Веницька Г.В., Рябоконт О.В., Фурик О.О.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЗНАТЬ У ПРИЗМІ СУЧАСНОЇ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ»	117
<i>Волкова Г.К.</i>	ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ І ВОЄННОГО СТАНУ	118
<i>Гейченко К.І.</i>	МОВНА ПІДГОТОВКА ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	121
<i>Грищенко О.В.</i>	РОЛЬ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ	121
<i>Гусарова А.В.</i>	СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПИСЬМОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ТА НАВИЧОК З ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	123
<i>Дубініна Я.П., Герасімчук Т.С., Шаменко В.О.</i>	КАР'ЄРНИЙ ДИЗАЙН ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	125
<i>Заброда В.О., Тимошенко М.С.</i>	ВПЛИВ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ON-LINE І OFF-LINE ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ	130
<i>Звягіна Г.О., Потоцька О.І.</i>	СУПРОВІД ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СКЛАДНИХ УМОВАХ	131
<i>Земляний Я.В., Земляна Н.А.</i>	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ	132
<i>Іванченко О.З., Мельнікова О.З.</i>	ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ФОРМ ЗАВДАНЬ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ MICROSOFT TEAMS У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	133

ВПЛИВ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ON-LINE I OFF-LINE ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

*Заброда Валерія Олександрівна,
лікар-інтерн, фах «дитяча хірургія»,
Тимошенко Микита Сергійович,
лікар-інтерн, фах «дитяча хірургія»,
Керівник Дмитряков В.О.,
д.мед.н., професор,*

Запорізький державний медичний університет

Анотація: Мета дослідження полягає в розгляді переваг та недоліків дистанційної та очної освіти, здобуття теоретичних знань та практичних навичок в умовах кризових ситуацій, критичних станів та соціальних проблем. Оцінка ставиться на підставі анонімних опитувань групи лікарів-інтернів хірургічного профілю усіх років навчання. [1, с. 165] Проводиться аналіз суб'єктивної точки зору осіб, задіяних в конкретній галузі.

Ключові слова: хірургічні дисципліни, дистанційне навчання, теоретичні знання, практичні навички, орієнтування в кризових ситуаціях, бритва Оккама.

Вступ. Впровадження дистанційного та змішаного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних та веб-технологій позначилося на організації навчального процесу в закладах вищої освіти та післядипломної освіти. Це також стосується підготовки медичних працівників, зокрема у викладанні хірургічних дисциплін в медичному виші в умовах пандемії коронавірусу та війни, яка має свої особливості, переваги та недоліки. Платформи Zoom та Microsoft Teams використовуються як головні засоби для організації та проведення освітнього процесу всіх рівнів та напрямків в закладах медичної освіти.[2, с. 458] Ретроспективно, в основі була підготовка спеціалістів різних напрямків та підготовка майбутніх лікарів загального профілю без акцентування уваги на певній спеціалізації і, як наслідок, викладання матеріалу несло суто теоретичний характер без залучення практичних навичок.

Основна частина. Головною перевагою дистанційної форми навчання є ефективне отримання знань, яке дозволяє суттєво розширити спектр доступної інформації та надає можливості для формування клінічного мислення в умовах карантину та надзвичайної ситуації. [2, с. 405] Очна частина інтернатури, яка включає в себе отримання знань більш вузьких спеціальностей, дозволяє краще орієнтуватися в різних напрямках через одномоментну доступність до багатьох джерел інформації і разом з тим економити свій час.

При цьому, не менш важливим фактором виступає безпека самого інтерна в умовах війни та стресу. Враховуючи реалії, велика територія може довгий час знаходитись під окупацією, міста отримувати статус прифронтових, а сигнали повітряної тривоги лунати по декілька годин. [3] Таким чином, згідно анонімних опитувань лікарів-інтернів хірургічного профілю різних років навчання та клінічних баз, більшість голосів віддають перевагу дистанційній формі викладання теоретичних матеріалів, лекцій та семінарів. [1, с. 165] На користь цього лікарями-інтернами приводяться наступні аргументи: частина отримує статус ВПО або біженця, через що не має змоги бути присутнім off-line на семінарах; під час сигналу повітряної тривоги викладачі мають надати безпеку лікарів-інтернів, супроводжувати їх до найближчих укриттів і після закінчення сигналу – продовжувати освітній процес, на що витрачається багато часу; дехто змушений всупереч очної частині продовжувати працювати в клінічній базі на своїй посаді через нестачу професійних «рук» відносно пацієнтів, а тому не може бути присутнім на семінарі.

Серед недоліків дистанційної форми більшість відзначають крім відсутності достовірної інформації, що відповідають сучасним протоколам, є недостатнє ефективне засвоєння практичних навичок. [2, с. 405] Таким чином, заочна частина є пріоритетною в здобутті вмінь, необхідних для роботи лікарем-спеціалістом певного профілю. Більша частина лікарів-інтернів відзначає, що теоретичні матеріали знаходяться у вільному доступі весь час, отже їхнє вивчення можна звести до самоосвіти в тому обсязі, в якому сам лікар-інтерн вважатиме за необхідне. Практичні навички, згідно опитуванню, здобуваються виключно завдяки соціальному аспекту – під час прямого спілкування з пацієнтом, ведення історій хвороб, орієнтування в стресових ситуаціях, комунікацією з персоналом, обговоренню випадків з іншими хірургами та участю в операціях. Лікарю-інтерну хірургічного профілю необхідно впродовж трьох років навчання освоїти навички оперативного втручання, методик огляду та постановки клінічного діагнозу. Демонстрації відеоматеріалів та інформаційних описів є доцільними під час навчання в університеті до здобуття

освіти для складання теоретичних іспитів, у той час як хірург має приділяти увагу саме практичним навичкам та орієнтуватися в ургентних та невідкладних станах, які потребують миттєвих рішень. Частина з опитуваних відзначають, що робота в клінічній лікарні створила для них основу для засвоєння базових навичок хірурга як для лікаря-спеціаліста. Крім того, формується доказова база щодо створення «універсального» спеціаліста, оскільки молоді лікарі здобувають навички працювати зі станами, які в мирний час є рідкісними: осколкові травми, мінно-вибухові травми, баротравми тощо. Тим паче, працюючи в умовах повітряних тривог та вибухів, де стрес слугує бритвою Оккама.

Висновки. Освіта лікарів-інтернів хірургічного профілю on-line є доцільною в умовах теоретичної освіти, яку, фактично, можна замінити самоосвітою, без необхідності надавати оцінку за вивчення матеріалу. Перш за все, дистанційна освіта потребує відповідальності лікаря-інтерна та сумлінне ставлення до самостійної роботи, вміння застосовувати отриману інформацію та володіти власним часом. [1, с. 165]

Освіта off-line необхідна для здобуття саме практичних навичок лікаря-хірурга, вміння орієнтуватися в клінічних випадках, диференціювати діагнози та приймати рішення щодо способу та засобів оперативного втручання. Соціальна складова відіграє важливу роль у формуванні клінічного мислення та поєднанні з теоретичними знаннями, здобутими on-line.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми вищої медичної освіти і науки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 8 квітня 2021 р.) / ред. кол.: В.А. Капустник, В.Д. Марковський, В.В. М'ясоєдов та ін. – Харків : ХНМУ, 2021. – 205 с.

2. Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення : матеріали XVIII Всеукр.наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи microsoft teams (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – 592 с

3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/155618>.

СУПРОВІД ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СКЛАДНИХ УМОВАХ

*Звягіна Ганна Олександрівна, к.філол.н,
доцент кафедри культурології та українознавства,
Потоцька Олена Іванівна, к.біол.н.,
доцент кафедри гістології, цитології та ембріології,
Запорізький державний медичний університет*

Анотація. Дослідження присвячено визначенню поняття «супровід освітнього процесу» та його компонентам. Розглянуто складні умови, що вплинули на освітній процес протягом останнього часу та зміни, цим зумовлені. Виділено нові форми роботи, які переважають під час роботи в медичному ЗВО у складних умовах.

Ключові слова: педагогічний супровід, складні умови, асинхронна форма.

Annotation. The study is devoted to the definition of the concept «educational process support» and its components. The complex conditions that affected the educational process during the last time and the changes caused by it were considered. New forms of work are highlighted. They prevail while working at a medical university in difficult conditions.

Key words: pedagogical support, complex conditions, asynchronous form.

Супровід освітнього процесу як явище наближений до психологічного супроводу, що вживається для позначення недирективної форми надання психологічної допомоги. Первинно це поняття пов'язане з допомогою школярам; надалі його було розповсюджено і на студентів різного типу ЗВО, де під ним розуміли адаптацію першокурсників та індивідуальну роботу з ними.

Розглядаємо термін «супровід» як спільні дії (систему, процес, вид діяльності) людей один щодо одного в їх соціальному оточенні, що здійснюються ними в часі та просторі й відповідають ролям, які їм властиві [3, с. 10]

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема психолого-педагогічного супроводу особистості розглядалася в дослідженнях Н.Г. Єршової, І.А. Липського, Б.І. Серсенбаєвої, Г.І. Симонової, В.А. Шишкіної та ін. Аналіз останніх робіт свідчить, що сьогодні у психолого-педагогічній літературі найбільше приділено уваги організації психологічного і педагогічного